

Besked

Datum 2022-09-12
Dnr RAÄ-2021-1228
ÖLM 2021.34

Avdelning Kulturvårdsavdelning
Enhet Kulturarv och vetenskap
Handläggare Kaj Thuresson

Riksantikvarieämbetet
Artillerigatan 33
Box 1114
621 22 Visby
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090

Kontaktperson

INGER LUNDBERG, Samlingsintendent

Adress

Örebro läns museum
Enheten Samling och Utställning
Kaserngården 6, 703 65 Örebro

Besked om analys av utfällning på lädervästar

Prov från två "lädervästar" funna vid en arkeologisk undersökning 1988 i Örebro, kvarteret Tryckeriet, vilka har någon form av utfällning på ytan, har undersökts. Frågeställaren undrar om utfällningen är hälsoskadlig och om föremålen är farliga för personal att hantera.

Prov analyserades först med μ XRF, vilket visade att utfällningen bestod till största del av kalcium och järn (bild 2 och 3, instrumentrapport)

Bilderna som togs med mikroskop visar en vitaktig beläggning på ytan av läderprovet (bild 4 och 5, instrumentrapport)

Bilderna från svepelektronmikroskopet visar strukturer som ser kristalina ut (bild 7, instrumentrapport) Grundämnesfördelningen på provets yta, som analyserats med Både μ XRF och SEM/EDS, identifierar framförallt kalcium men även fosfor och syre. Den beläggning (utfällning?) som observerats på föremålen är därför sannolikt kalciumfosfat.

Inga hälsofarliga ämnen, så som arsenik eller kvicksilver, identifierades i proven. Beläggningen är inte mögel. Inga mycel eller fruktkroppar kunde identifieras med svepelektronmikroskop.

Det går inte att visa att beläggningen är rester av något som föremålen blivit konserverade med eller om ämnet är en utfällning av inre eller yttre påverkan på lädret. Olika salter är vanligt förekommande på arkeologiskt läder och kan ofta kopplas till ämnen som ansamlats från fyndets kontext i jorden.

Undersökningen utfördes av Kaj Thuresson

Bilagor: Instrumentrapport med analysresultat